

Høringsuttalelse til forslag til ny lov om statens ansatte fra Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett

Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett bistår Dommerforeningens styre i offentligrettslige spørsmål. Fagutvalget gjennomgår også hørings saker innenfor utvalgets fagområde, og avfir enkelte høringsuttalelser i eget navn. For tiden har fagutvalget følgende medlemmer:

- Lagdommer Kyrre Grimstad (leder), Borgarting lagmannsrett
- Høyesterettsdommer Henrik Bull, Høyesterett
- Lagdommer Bjørn O. Berg, Frostating lagmannsrett
- Tingrettsdommer Ola Rambjør Heide, Gjøvik tingrett
- Lagdommer Irene Sogn, Borgarting lagmannsrett

1 Generelt

Fagutvalget mener det er positivt at forslaget innebærer en modernisering av språkbruken og en harmonisering med arbeidsmiljølovens bestemmelser på de punktene hvor det ikke er behov for særskilte regler for statsansatte. Med unntak av spørsmålet som behandles nedenfor i punkt 2, har fagutvalget ingen øvrige merknader til forslaget.

2 Oppsigelse – domstolenes prøvingskompetanse

I høringsnotatet punkt 13 behandler departementet forslag til nye bestemmelser om oppsigelse. Forslaget innebærer en utvidet adgang til oppsigelse både på grunn av virksomhetens forhold og på grunn av den ansattes forhold.

Når det gjelder oppsigelse på grunn av virksomhetens forhold, foreslår departementet at det skal innføres den samme interesseavveiningen som i arbeidsmiljøloven § 15-7 annet ledd. På side 66 i høringsnotatet hevder departementet at denne interesseavveiningen kan bli vanskelig å praktisere dersom domstolene skal kunne overprøve klageinstansens vurdering.

Departementet mener at et alternativ kan være å legge inn en begrensning av domstolenes kompetanse i loven, for eksempel slik at domstolene ikke kan overprøve klageinstansens interesseavveining. Departementet peker selv på at dette vil innebære en innskrenkning av domstolenes prøvingsrett sammenlignet med det som gjelder for kommunal og privat sektor.

Tjenestemannslovutvalget har ikke drøftet spørsmålet om domstolens prøvelsesadgang. Departementet har heller ikke gitt noen begrunnelse i høringsnotatet for hvorfor domstolenes prøvelsesadgang eventuelt bør begrenses på dette punktet. Ordlyden i forslaget legger ikke opp til noen begrensning i prøvingsretten, men siden problemstillingen er løftet, legger fagutvalget til grunn at departementet ønsker innspill til dette.

Fagutvalget stiller seg tvilende til om det er behov for å begrense domstolenes adgang til å overprøve interesseavveiningen i saker som gjelder statsansatte i større grad enn for andre ansatte. Det er ingen tilsvarende begrensning ved prøving av den samme interesseavveiningen i arbeidsmiljøloven. Det forhold at staten kan ha behov for å omorganisere sin virksomhet for å kunne gjennomføre politiske vedtak, kan for så vidt tilsi at domstolene i konkrete tilfeller bør være varsomme med å overprøve arbeidsgivers vurdering av virksomhetens behov. En slik begrensning i prøvingsintensiteten vil imidlertid, etter en konkret vurdering, kunne bli lagt til grunn også i saker etter arbeidsmiljøloven.

Basert på erfaringene fra domstolenes behandling av interesseavveiningen etter arbeidsmiljøloven, stiller altså fagutvalget spørsmålet ved om det er behov for en særlig begrensning av domstolenes prøvelsesrett i saker om oppsigelse på grunn av virksomhetens behov, som bare vil gjelde for statsansatte.